

MONDRIAANLEZING 2007

AN A-Z

—

ART ANGEL PRIVATE

—

Sinds de jaren negentig realiseerde de Londense organisatie Artangel buiten de witte museummuren een reeks internationaal befaamde projecten met toonaangevende kunstenaars als Matthew Barney en Rachel Whiteread. Hierbij betreden kunstenaars, kunstvormen en publiek met elkaar een nieuw en onverkend terrein. Artangel heeft een heel eigen manier gevonden om met kunstenaars samen te werken en publiek te trekken voor een ambitieuze reeks zeer succesvolle opdrachten die ze vanaf 1990 heeft versterkt. Daaraan dankt ze haar reputatie werk te leveren dat mensen echt willen zien en waarvoor ze van heinde en verre komen aanreizen.

Haar betrokkenheid bij het inspireren van uitzonderlijke kunstenaars tot krachtige, nieuwe ideeën is er in hoge mate verantwoordelijk voor geweest dat zowel bij kunstenaars als het publiek een andere instelling is ontstaan en hoge verwachtingen zijn gewekt. Door de beste kunst af te leveren en daarvoor de beste omstandigheden te creëren, levert Artangel nu een serieuze bijdrage aan het culturele debat, zowel in Groot-Brittannië als daarbuiten. Ze is een koploper in het proces om tot een groter begrip van de wereld te komen. Want dat is wat kunst vermag mits men bereid is de uitdaging aan te gaan.

Achter de witte muren van de galerie, de zwarte doos van het theater of de verduisterde zaal van de bioscoop bestaan andere vormen van expressie, waarin de relatie tussen kunstenaar en publiek centraal staat. Dat is de relatie waar Artangel zich primair op richt bij haar evenementen, waarin context en inhoud vaak niet meer van elkaar te onderscheiden zijn. Hoe een project zich ontwikkelt, wordt grotendeels bepaald door de reactie van de kunstenaar op de specifieke kwaliteiten en voorwaarden van een bepaalde plek. En het vinden van die juiste plek is deel van de uitwerking van de opdracht die Artangel verstrekt.

Artangel schrijft kunstenaars niets voor. Je zou eerder kunnen zeggen dat ze met filmers, schrijvers, kunstenaars, componisten, choreografen en artiesten werkt die de unieke kans die een Artangel-project hun biedt aangrijpen om een stap verder te komen in hun werk en iets te realiseren dat er anders nooit gekomen zou zijn. Voor Rachel Whiteread bijvoorbeeld was de kans om in een

heel huis te werken een logische ontwikkeling van haar werk in kleinere, huiselijke settings. Dat dat zou leiden tot een van indrukwekkendste en meest controversiële openbare kunstwerken in Engeland, kwam als een verrassing.

Boven alles probeert Artangel de specifieke chemie te respecteren die er ontstaat bij de uitvoering van een opdracht, waardoor kunstenaars, kunstvormen en publiek met elkaar een nieuw en onverkend terrein kunnen betreden – en dus voldoende ruimte te laten binnen de opdracht. Juist het feit dat de projecten in alle rust, in samenwerking en geheel vrij kunnen worden uitgewerkt, is bepalend voor hun succes geweest.

De opdrachten van Artangel zijn onder andere projecten en evenementen die aansturen op meer samenwerking en participatie. De interactieve projecten van Artangel worden uitgevoerd door kunstenaars die een creatief samenwerkingsverband aangaan met een kleine groep mensen. Op grond van gedeelde belangstelling, voorliefdes en smaak ontstaat er tijdens het artistieke proces het gevoel samen iets tot stand te brengen. Het interactieve programma richt zich met name op mensen die niet bereikt worden via regulier onderwijs of cultureel werk en weinig in contact komen met kunst. Waar mogelijk vinden de projecten plaats buiten de gangbare instituties.

Sinds 1998 zorgt Artangel Publishing ervoor dat de projecten gelijktijdig een tweede – en vaak langer – leven krijgen in de vorm van een boek, video of cd.

Deze publicaties omvatten meer dan de gebruikelijke documentatie en neerslag van een project. Het zijn fantasievolle monografieën van individuele projecten die in nauwe samenwerking met de kunstenaar worden bedacht en uitgewerkt.

Artangels gedrevenheid om ambitieuze nieuwe projecten te initiëren heeft ertoe geleid dat inmiddels ook is gewerkt met alle vormen van zendmedia, waaronder film, tv, radio en internet.

Haar eerste filmco-productie was Cremaster 4 (1995) van Matthew Barney. Ook Feature Film van Douglas Gordon, waarvoor opnames werden gemaakt met James Conlon, dirigent van de Parijse Opéra en een honderdtal musici, is over de hele wereld te zien geweest, zowel in bioscopen als in speciaal ingerichte expositieruimtes. De twee super 8-films van Steve McQueen, Caribs' Leap en Western Deep, beide op lokatie gefilmd in Grenada en Zuid-Afrika,

worden ervaren als film-installaties. Enkele projecten voor radio zijn onder andere A Man in a Room, Gambling van Gavin Bryars en Juan Muñoz, en een versie van John Berger en Simon McBurney, The Vertical Line. In 2006 zond BBC Radio Three de première uit van het stuk van Janice Kerebel voor slapelozen, Nick Silver Can't Sleep.

Artangels samenwerking met tv-zenders in Groot-Brittannië is erop gericht kunstenaars de ruimte te geven om in volle vrijheid echt nieuw werk voor televisie te maken. Fishtank van Richard Billingham, een film die 46 minuten duurde, werd in 1998 uitgezonden door BBC 2 en kreeg ook internationaal veel aandacht. Regisseur Sophie Fiennes werd gevraagd mee te werken aan de zoektocht van Alain Platel en Orlando Gough naar de verborgen zangkoren van Londen voor Because I Sing. Fiennes' film legde de aangrijpende ervaringen vast van deze Londense stemmen en de gemeenschappen waarin ze weerklinken, en trok een recordaantal kijkers voor Channel 4.

In de zomer van 2001 stortte Mike Figgis zich midden in The Battle of Orgreave en leverde een indrukwekkend filmisch verslag van een van de zwartste bladzijden uit de Britse geschiedenis, met dank aan de historische heropvoering van die slag onder leiding van Jeremy Deller.

Artangels meest recente documentaire is Waste Man van Caroline Deed voor Channel 4, over de totstandkoming en verbranding van een gigantisch beest van Arthur Gormley in de badplaats Margate. Het 25 meter hoge beeld van Gormley staat voor een keerpunt in Penny Woolcocks Exodus (www.thermagateexodus.org.uk), die in 2007 door Channel 4 wordt uitgezonden.

—
'Artangel heeft een groot publiek op plekken weten te krijgen die nooit op de kunstkaart hebben gestaan [...] ze staan werkelijk aan de kant van de engelen.'
THE INDEPENDENT

—
'Een aantal van de meest ambitieuze en memorabele kunstwerken van de afgelopen tien jaar [...].'
TIME OUT